

Polismyndigheten

Cylindermodellen - information

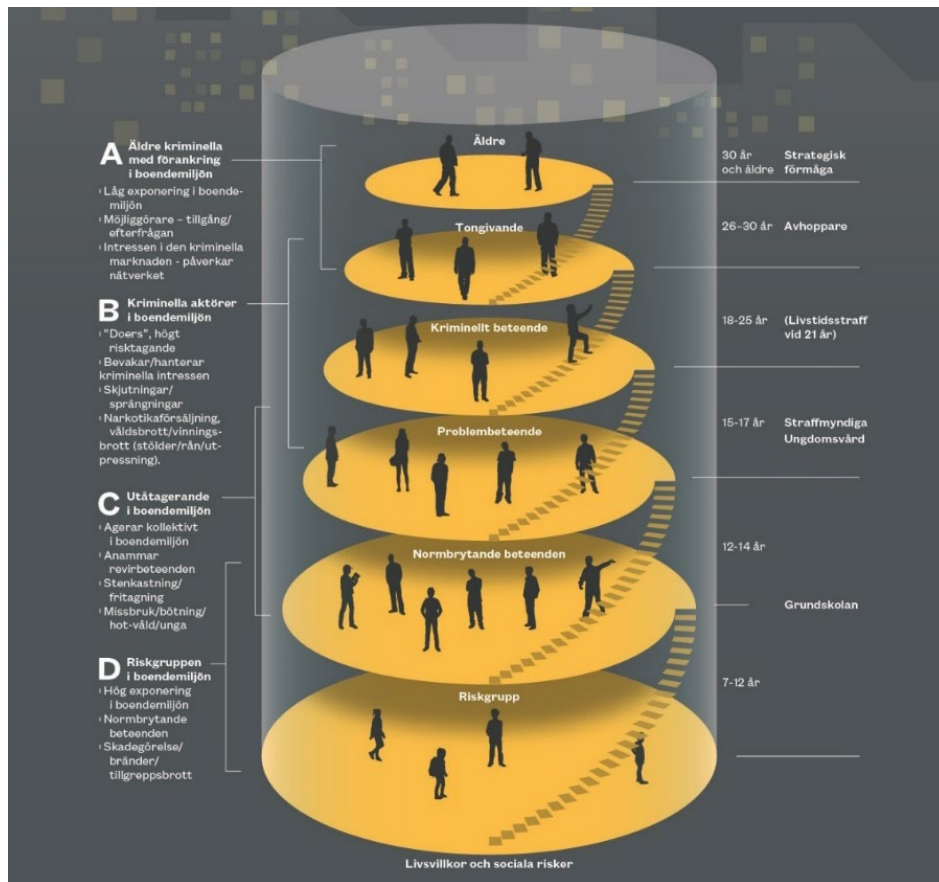
Vad är cylindermodellen?

På alla lokalpolisområden sker ett återkommande arbete som syftar till att ta fram underlag till lokala lägesbilder rörande kriminell påverkan på lokalsamhällen. Det är uppgifter från denna inhämtning som är underlaget till bedömningen av utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden. Det är fem olika komponenter som används i arbetet, där en av dessa innebär att identifiera de personer som står för den kriminella påverkan i det avgränsade området¹. Denna delen kallas cylindermodellen.

Lokalpolisområdena tillämpar modellen genom att identifiera vilka kriminella aktörer som utövar påverkan i området och i vilken kategori de kan placeras i. Cylindermodellen innehåller fyra aktörskategorier som kopplas till ett avgränsat geografiskt område (oftast bostadsområde). Dessa kategorier har en stark gemensam förankring i boendemiljön, och samverkar i brott såväl horisontellt (mellan jämnåriga) som lodrätt (mellan äldre och yngre). Dessa benämns A-, B-, C- och D-aktörer.

¹ Lägesbilderna och annan öppen information om detta arbete finns på polisens hemsida: <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/>. Mer information finns också i boken "Att vända utvecklingen" som finns här: <http://mau.diva-portal.org/smash/re-cord.jsf?pid=diva2%3A1422318&dswid=6485>.

Figur1. Cylindermodellen: A-, B-, C- och D-aktörer.

Aktörerna i cylindermodellen

Mellan åren 2019 och 2023 ökade antalet registrerade cylinderaktörer och var som högst 2023. Det har skett en successiv ökning av registrerade cylinderaktörer under perioden från 2021 när cylindermodellen bedömdes vara tillräckligt implementerad inom myndigheten². Under åren 2019–2023 registrerades cirka 16 700 unika individer vid ungefär 37 000 tillfällen. Det innebär att en del individer återkommer från år till år medan andra faller bort och andra tillkommer.

Cylindermodellen beskriver inte något om de kriminella samverkansformer som förekommer. Begrepp som gäng, nätverk, släktbaserade nätverk, självmarkerande grupper eller gäng är inte att jämföra med cylinderaktörer. En cylinder kan innehålla aktörer som nyttjar olika samverkansformer. Man ska

² Cylindermodellen som metod infördes 2019. Under 2020 pågick ett utvecklingsarbete av ett funktionellt IT-stöd för att rapportera områden och det nya arbetssättet hann inte bli tillräckligt implementerat, vilket är huvudförklaringen till de lägre nivåerna 2020. Ökningen av individer 2021 jämfört med 2019 beror sannolikt på att det då implementerade IT-stödet medförde fler inrapporterade områden med cylindrar.

därför inte exempelvis jämställa antalet cylinderaktörer med antalet ”gängkriminala”.³

Uppgifter från Cylindermodellen

De uppgifter som lämnas ut rörande cylinderaktörerna är antalen utifrån kategorisering (A - D) samt medelålder och andel kvinnor för hela riket per år 2019 - 2023.

Utöver det lämnas uppgifter ut om totalt antal inrapporterade cylinderaktörer uppdelat på polisregioner samt andel av dessa under 18 respektive 15 år mellan åren 2019 – 2023 samt samma redovisning för cylinderaktörer från enbart utsatta områden (utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden)

Uppgifterna finns i filen ”Cylinderaktörer 2019 – 2023, underlag.pdf”

³ Se mer i boken ”Att vända utvecklingen”, Gerell et al. 2020.